

Suomen Sairaanhoidajien vastaus Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan pyytämiin kirjalliseen asiantuntijalausuntoon:

Suomen Sairaanhoidajien kirjallinen asiantuntijalausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Vastausosoite: TyV@eduskunta.fi

Suomen Sairaanhoidajat kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausuntoon sairaanhoitajille merkittävistä muutosesityksistä.

Hallituksen esitykseen eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen Sairaanhoidajat vastustivat yhdessä Tehyn ym. hoitoalan järjestöjen kanssa hallituksen esitystä eduskunnalle aikuiskoulutustuen lakkauttamisesta kevään 2024 lausuntokierroksella. Aikuiskoulutustuki on ollut erityisesti sairaanhoitajien jatkuvan oppimisen mahdollistaja ja edistäjä, kun juuri muita tukimuotoja ei ole ollut. Emme lähde toistamaan lausunnossa luettelemiamme näkökulmia, jotka on katsottu tämän esityksen mukaan sellaisiksi, että ne eivät anna aihetta muuttaa hallituksen esitystä. Toteamme kuitenkin, että tämä päätös tulee laskemaan sairaanhoitajien osaamisen tasoa ja alan houkuttelevuutta, mikäli korvaavia tukimuotoja ja toimenpiteitä ei saada tilalle.

Sairaanhoidajien työkentän, ammatin sekä sairaanhoitajien täydennyskoulutusmahdollisuudet perin pohjin tuntevana Suomen Sairaanhoidajat on erittäin huolissaan siitä, miten sairaanhoitajille mahdollistetaan jatkossa osaamisen ylläpito ja ammattitaidon kehittäminen ja syventäminen alati kehittyvässä ja muuttuvassa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristössä. Hoidot ja palvelut kehittyvät ja sairaanhoitajilta vaaditaan entistä syvällisempää, laajempaa ja kokonaisvaltaisempaa osaamista. Jos aikuiskoulutustuki lakkautetaan, on valtavasta työvoimapulasta kärsivälle alalle suunniteltava korvaavia koulutustukimuotoja. Sairaanhoidajat ovat hyvin epätasa-arvoisessa asemassa, sillä täydennyskoulutusmahdollisuudet vaihtelevat hyvinvointialueittain ja työnantajittain ja myös työyksiköittäin. Tämä tarkoittaa konkreettisesti sitä, että asiakkaat ja potilaat eivät saa yhdenvertaista palvelua, sillä osaamistaso vaihtelee koulutuksen järjestäjän, koulutusmäärän ja -laadun sekä palvelun tarjoajan mukaan. Hyvinvointialueiden kireän talustilanteen vuoksi jatkuvasti kentältä saatu palaute kertoo, että koulutuksista tullaan säästämään entistä enemmän ja koulutuksiin pääsyä rajoittamaan yhä useammin.

Sairaanhoidajien mahdollisuudet erikoistumiskoulutuksiin ovat epätasa-arvoiset verrattuna lääketieteen ja sosiaalialan erikoistumiskoulutuksiin. Sairaanhoidajat ovat kustantaneet tähän asti täydennyskoulutuksensa itse, kun lääkärin ja sosiaalialan erikoistumiskoulutukset ovat valtion koulutuskorvauksen piirissä. Miten työvoimapulasta kärsivän alan erikoistumiskoulutukset eivät ole myös koulutuskorvauksen piirissä? Aikuiskoulutustuella tavoitellaan kustannusten siirtoa opiskelijalle itselleen. Tämä on erityisen huolestuttava suuntaus, kun tämä kohdentuu suuressa määrin juuri sairaanhoidajiin, joiden pysymistä alalla ja alan houkuttelevuutta tulisi lisätä eikä vähentää.

Mahdollisuus itsensä, osaamisensa ja työnsä kehittämiseen on yksi merkittävimmistä motivaatiotekijöistä pysyä valitussa työssä ja alalla. Sairaanhoidajien täydennys- ja jatkokoulutukseen ja urakehitysmahdollisuuksiin tarvitaan kipeästi pikaisia vaikuttavia toimenpiteitä. Yhtenäiset ja valtakunnallisesti koordinoitujen ja suunnitellut erikoistumiskoulutukset ovat yksi tärkeä toimenpide, jolle on tarve, kuten STM:n (2024:9) selvitys osoitti. Suomen Sairaanhoidajat on tämän selvitystyön ehdotusten takana ja näkee ne vahvana keinona nostaa sairaanhoidajien pysymistä alalla ja keinona nostaa alan houkuttelevuutta. Samalla luodaan edellytyksiä vastata yhteiskunnan kriisivalmiuteen, jossa sairaanhoidajien osaamisella ja erityisesti erikoisosaamisella ja sen hallinnalla on olennainen merkitys.

STM:n (2024:9) ehdotus 14 on kriittinen sairaanhoidajien tarvittavien erikoistumiskoulutusten toteuttamiseksi ja samalla sairaanhoidajien pito- ja vetovoiman lisäämiseksi: *”Sairaanhoidajien erikoistumiskoulutukset tarvitsevat valtion taloudellisen tuen toteutuakseen ehdotettujen erikoisalojen osalta valtakunnallisesti suunniteltuina sekä asiakkaiden ja potilaiden palvelutarpeisiin ja hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden palveluihin vastaavina. Sairaanhoidajan erikoistumiskoulutus lisätään valtion koulutuskorvausta saavien sosiaali- ja terveysalan erikoistumiskoulutusten piiriin, jossa on jo erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutus, sosiaalityöntekijöiden erikoistumiskoulutus sekä sairaanhoidajan rajatun lääkkeenmääräämisen lisäkoulutus. Sairaanhoidajan erikoistumiskoulutuksen tarve ja toteuma arvioidaan eduskunnan päättäessä vuosittaisen talousarvion yhteydessä koulutuskorvausten rahoitustasosta. Terveystuon ammattihenkilöiden neuvottelukunta edistää selvitystyön pohjalta sairaanhoidajan kliinisten erikoistumiskoulutusten järjestämisen ohjausta yhteistyössä koulutusjärjestelmän ja palvelujärjestelmän kanssa.”*

21.3.2024

Heljä Lundgren-Laine, puheenjohtaja, Suomen Sairaanhoidajat
Anne Pauna, toiminnanjohtaja, Suomen Sairaanhoidajat
Liisa Karhe, asiantuntija, Suomen Sairaanhoidajat